

Troppo humana speranza

Colombino

MARI, Alessandro
Nagyon is emberi
remény
L'Harmattan, 2015
(megjelenés előtt)

„Nagyon is emberi
remény”
(részletek)
Magyar Lettre
Internationale,
84, 88

A sötétség néha olyan sűrű, hogy látni sem lehet, mégis szép, mert ha az embert sötétség veszi körül, akkor bárhol lehet, elképzelheti, hogy ez vagy az vár rá, találkozhat a legnyomorultabb lélekkel vagy a legirgalmasabb falubélivel is, a frissen bevetett mezőn vagy a Madonna in Longù környékét ellepő burjánban, csalánosban – s egy pillanattal később Vittorina karjaiban a Formaggiana tanyán, bár a kis templomtól a tanyáig, még ha jól kilép is az ember, legalább húsz perc a gyalogút. Ha az ember elmerül a vaksötétben, bárhol lehet, és ez a bárhol olyan bizonytalan, hogy egyszerre költői és ostoba, mert az éjszaka csak pillanatnyi képzelet, amikor az érzékek élesebbé válnak, az elme féktelenül száguld, hogy követni sem lehet. Például: az ember elképzelheti, hogy vásárban van, vagy emlékezetébe idézheti a piacot *Büsti Gràndi*-ban, szájában érezheti a ritka nyalánkságok ízét, beindulhatnak az emésztőnedvei anélkül hogy bármi is volna a hasában, vagy a szűk időben is minden földi jóval megrakott, felszalagozott májusfáról ábrándozhat, amelyre a falubeliek úgy másznak fel, hogy nem leledősik, hanem segítik egymást. Az éjszaka közepén még saját magát is megünnepelheti: *Isten hozta magukat messer Colombinónál, jöjjenek, lássanak* – Colombino kínjában nevetett, mert ő egyáltalán nem volt öntelt, és a nagyzási hóbort idegen volt tőle – *itt borzasztó csodák és felejthetetlen ízek várják*. . . Sötétben meg lehet szabni, hogy kinek van joga részt venni a spektakulumban, és kit lehet minden további nélkül háttérbe állítani, statiszta szerepre kárhoztatni; még az is lehet, hogy nem emberek a kikiáltók, hanem állatok: nézzék csak azt a szamarat, micsoda remek bársonyt kínál, vagy azt a sovány borjút ott, az üllő fölé hajolva, éppen lesújtani készül a kalapáccsal, hogy helyrehozzon egy kicsorbult szerszámot; vagy odalent azt az öszvért, amelyik hálátlan gazdáját kínálja rakományként. A sötétben egy pillanat alatt végig lehet látogatni mindazt, amit az ember ismer, és fel lehet térképezni minden emberi tapasztalat határait, be lehet hatolni az elme olyan zugaiba, ahol a legtitkosabb eszmék, a leggyetlenebb félelmek és a legállatibb vágyak fészkeltek be magukat. A sötétben fekvő mindenki egyenlő, mindenki egyszerre úr és szolga, mert az újhold birodalmában csak a gondolat szabadsága számít, a félelem mélysége és a szív bátorsága – egy jó matrac is elkelne, de ez már egy másik kérdés. . . A sacconagói vének szerint az éjszaka közepe az új nap kezdete, vagyis, ha átadjuk magunkat a kellemes vízióknak, azzal éppen a legjobb módon ráhangolódhatunk a mindennapi fáradozásra, de ez a koromsötét kockázatot is rejt, hiszen ha lehetővé teszi, hogy mindenféle hely megjelenjen a képzeletünkben, akkor annak is megvan az esélye, hogy a legnyomasztóbb, a legellenségesebb helyeken találjuk magunkat, azaz. . .

A plébánia. A templom melletti plébánián. Egy kis padlásszoba. Két szüette gerenda meg egy kis tetőablak, alatta egy fekhely, amelyen ha hanyatt fekvő az ember, és a fejét kissé félrebillentette, eltalálhatta a megfelelő szöveget, hogy lásson egy darabka eget. Colombino sosem hajtotta be a fatáblákat, hogy az ég mindig ott legyen a szeme előtt, és láthassa az összes hunyorgó csillagot vagy a holdfénytől sárgába játszó felhők körvonalait; olyannyira szeretett így nézgelődni, hogy egyik nap fordított helyzetben feküdt le, lábbal az ablaknak, kócos üstökével az ajtónak, mert így nem kellett többé külön helyezkednie ahhoz, hogy eltalálja a megfelelő szöveget az előtte feltáruló égbolt szeletkéjének bámulásához, hanem elég volt a tető helyett a lába ujjáig felemelni a tekintetét. Annak ellenére kitartott eme pozíció mellett, hogy don Santénak nem nagyon tetszett, mert valami nyakaterketen ördögöt látott benne, és főként az utcagyerekek ellenére, akik éjszakánként olykor versenyt rendeztek odalent, hogy ki talál be jobban kavicssal a kis ablakon. Colombino tavasztól őszig nyitva tartotta az ablaktáblákat, míg nem a hideg el nem kezdte szorongatni a falut, mert akkor már védekezni kellett a tél harapásai elől. Különben csak az volt a fontos számára, hogy láthassa éjjel a csillagokat, és megláthassa bennük a gondolatait.

Ám a nyitott ablaktáblák ellenére a holdtalan éjszakákon tökéletes volt a sötétség, átláthatatlan, mint a víz a kút mélyén, amelybe egyszer, mert boldogan elbámészkodott – Vittorinát leste –, beleesett. A baleset akár végzetes is lehetett volna, de szerencsére csak a riadalom volt halálos, Colombino a csobbanás után mindjárt magához tért, és felfogta, merre van fent és lent, és bár hadonászva, fuldokolva, de sikerült megkapaszkodnia a földön, amelyet a segítők küldtek érte odafentről. Holdtalan éjszakákon az a fajta homály borította el a padlásszobát, amelyben minden és semmi megtörténhetett. . .

Kopp.

A kavics talált, és a padlón koppant, *kopp, kopp, kopp*. A jobb térdkalácsát találta el, élesen beléhasított a fájdalom.

– Jaj! – kiáltott fel Colombino.

– Talált!

– Nee. . . mindig te nyersz.

– Én vagyok a bolondra lövés bajnoka!

– Ha, ha, ha, a bolond!

A plébánia előtti térről nevetés és rikoltozás hallatszott.

– Elég legyen már! Mikor lesz már vége ennek a ricsajnak?!

Colombino lehajította magáról a pokrócot és felugrott, megkapaszkodott az ablakfélfában. Miután kidörzsölte szeméből a csipát, odalent a téren meglátott egy öregembert, *sciur* Natalét, aki a plébánia ajtajából kiabált, és három alakot, akik kékeszürke füstfelhőben menekültek; *Gigètu* és *'Ngiuletu*, azaz Luigi meg Angelo, *sciur* Gagliardi két csirkefogó fia, a harmadikat Colombino nem ismerte fel, de elhatározta, hogy kinyomozza. Két nap múlva vasárnap, és az elmúlt vasárnap óta már kétszer történt meg ugyanez. Colombino nem szerette a jeleneteket, és a sérelmeit sem szívesen mutogatta, még kevésbé szeretett panaszkodni vagy árulkodni, de legbelül még mindig örvendezett annak, amikor egyszer, miután az utcakölykök úgy megdobálták kövel, hogy majdnem elszállt miatta a Teremtőhöz, elpanaszolta a dolgot barátjának, Kobaknak, mire az saját elhatározásából végigment a falun és elkapta *sciur* Gagliardi fiait, és alaposan elagyabugyálta a két izgága kölyköt.

– Azt a keserves szentségit!

Végre felfogta. – Hát ez nem lehet. . . – De igen, reggel volt. Még nem egészen, de a nap már kifakította az éjszaka sötétjét, és elúzte a képzelgéseket. Biztosan az álom nyelte el a pirkadat fényeit meg a kakaskukorékolást.

Colombino elsántikált az ajtóig, és kinyitotta, elindult lefelé a nyikorgó grádícson. Odalent a kályhában egy akáchasáb égett, pedig a tavasz első lehelete már enyhítette a levegő hűsét. Don Santénak egyházközségi megbeszélésre kellett mennie, ez csak most jutott eszébe Colombinónak, meg az este tett ígérete is, hogy majd ő elintézi mindent, amit kell, ehhez képest máris késésben volt a mindennapi meg a rendkívüli dolgok tekintetében is.

A konyhaasztalon egy kendővel letakart tálkában szeletke kukoricamálét talált; gyorsan befalta, ivott hozzá egy pohár tőgyemeleg tejet – Isten áldja meg *sciur* Natale feleségét, *scur* Adelét, aki minden reggel hozott egy korsóval, nem annyira szívóságból vagy muszájból, hanem azért, hogy biztos lehessen benne, a helyes oldalon áll. Mivel Colombinóra fáradtságos nap várt, hogy erőt gyűjtsön, szívesen megízestette volna a tejet egy kis borral, abból, amit don Sante misebornak használt, de azért a plébánián is kortyolt belőle délutánonként, meg vacsorához is. Igen ám, de a borosüvegeket a kredencben tárolta, amelyen egy nagyméretű fészület állt, amely a kis helységben félelmetesnek hatott. A kredenc ajtaja be volt zárva, a zárat Égihaború, a lakatosmester készítette, a kulcsát pedig don Sante magával hordta a sekrestyében álló ládapedával együtt, amelybe a miseboros üveget állította, és, valahányszor kihúzó-

ta a dugóját, don Santéból kikíváncszolt a megállapítás: „Az üveg – kicsoda találmány, az Úr ajándéka...”

Colombino reggeli után még csujájáig lerágott egy körtét, s közben zsidó módra térdkalácsát dörzsölgette. Aztán összeszedelőzködött és kiment a fásfészer melletti istállóba.

– Astolfo – suttogta a félhomályban. – Ébren vagy?

Az öszvér, amelynek olyan hosszú és egyenes fülei voltak, mint két fakanál, oldalról vetett rá egy pillantást, egyszerre elégedett és tanácstalan kifejezéssel, aztán, mintha értette volna a kérdést, előrehajtotta, majd felemelte fejét.

Colombino mosolyogva lépett beljebb.

– Jobban vagy?

Astolfo megint leszegte, majd felemelte fejét, mire Colombino odament hozzá, megtapogatta az állat oldalát, megnyomkodta sovány hasát, tenyerével végigsimított a bordáin, barnásvörös szőrén, és közben egyre mondogatta: „meg kell nézned, hogy minden rendben van-e, ne nyugtalankodj”. Az öszvér nem ellenkezett. *Sciur* Natale ajándékozta nekik, ő is úgy kapta valamiért fizetségképpen egy ticinói illetőtől, aki *Burbanéban*, azaz Borgomaneróban lakott, amely már a Savoyai Hercegséghez tartozott – Colombino megjegyezte a hely nevét, mert Natale elmagyarázta neki, hogy Borgomanerót úgy is hívják, hogy a „szamarak faluja”, és ezt nagyon mulatságosnak találta, igaz, nem értette, mi közük van a szamaraknak a faluhoz, pláne az öszvéreknek. Az öreg Natale gyertyamártó mester volt Sacconagóban, de sekrestyésként meg harangozóként is szolgált, és olykor-olykor megnyilvánuló mértéktelensége meg annak ellenére, hogy a beszéde nem volt egészen feddhetetlen, don Sante barátja volt; gyakran megesett, hogy késő estig tárgyalták a nap eseményeit. „Az öszvér szép állat”, mondta az öreg Colombinónak, amikor bemutatta neki a az állatot. „Te nem tudod, de az öszvérek olyan számártól vannak, amelyek fel tudtak ágaskodni olyan magasra, hogy betegyék a szerszámukat egy szép kancába”, fejtegette, miközben a saját szerszámára mutatott. „Ennek pedig egy olyan számár az apja, amelyik egy kedvére való kancát tudott meghágni, anélkül hogy valamilyen tökfaj ráparancsolt volna. Aztán jól elpáholták, és *Burbanéban* valószínűleg levest főztek belőle, finom számárlevest... de annyi biztos, igazi jellem volt, bizony Isten, úgyhogy nem akármilyen öszvér ez, mert ez annak a számárnak a fia. Te még nem tudod, de egy értékes jószág többet ér, mint egy barát. Rendes nevet kell neki adnod, mert megérdemli, és mert egy lelkes állat név nélkül olyan, mint a termés mag nélkül.” Don Sante nem nagyon lelkesedett érte, attól tartott, hogy ez az ajándék több bosszúságot okoz majd nekik, mint örömet, de aztán Colombinónak sikerült azzal meggyőznie, hogy végtére is, egy jószág mindig érték, meg aztán az öszvér érzelmes tekintete, azok az aránytalanul nagy, mulatságos fülei végül megindították a plébánost, aki már koránál fogva is igen befolyásolható lévén, végül maga akart nevet választani az állatnak. Nem igazi keresztény nevet, mert azok mégiscsak az Úr képmására alkotott lelkeket illetik meg, hanem prózaibb, sőt, regénybe illő nevet keresett. Don Sante a kicsi, de jól összeválogatott könyvtárában meglévő könyvekre gondolt – kissé bűnös módon a szemináriumi évek óta dédelgette magában ezt a szenvedélyét annak ellenére, hogy világi olvasmányai miatt időnként összetűzésbe került a feljebbvalóival. Azt remélte, hogy az öszvér egy kissé bizarr hős megbízható társának bizonyul: „Astolfo lesz a neve. Mit szólnsz hozzá?”

– Ma Bustóba kell mennünk. Készen állsz az útra?

Astolfo ezúttal tagadólag rázta meg a fejét.

– Gyerünk.

Úgy kellett vonszolnia, Astolfo lecövekelt, és Colombinónak legalább félórájába került, mire befogta a szekér elé. A fiú felrakott néhány gesztenyefa-hasábot, amelyeket a plébánia erdejéből vágtak ki, és egy részét annak a tűzifának, amelyet a megáldott trágya széthordásáért kapott, majd nógatni kezdte öszvér barátját, és végre elindultak. Hamarosan maguk mögött hagyták a Borghetto felé vezető utcát, elkanyarodtak, és aztán egyenesen mentek tovább, az utolsó házakat is elhagyták, az elszigetelten álló tanyák felé vették az irányt. De aznapitjuk távolabbi cél felé vezetett. Busto Arsizio városába igyekeztek.

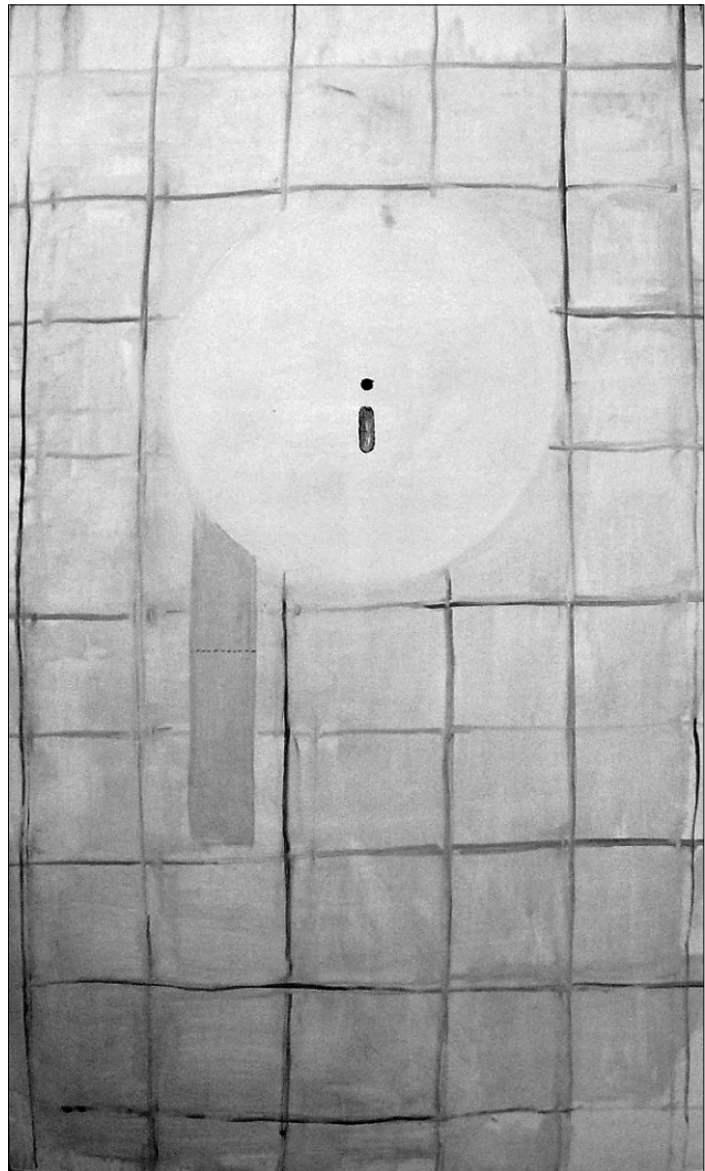
Colombino a legjobb hangulatban kelt útra. Elégedett volt. Pár héttel azelőtt még remélni sem merete volna, hogy Astolfo kigyógyul a kólikából, amely bár nem súlyos kórság, mégiscsak kólika, és az állatok halomra pusztultak tőle. De Colombino minden reggel és minden este imádkozott Szent Donáthoz meg aztán Szent Józsefhez is azon a napon, amikor tüzeket gyújtottak, miután magához tért a rosszulétből, amit Kobaknak az a furcsa ötlete idézett elő nála a lefejezésről. Colombino aznap késő estig imádkozott alvás

helyett. Úgy szorította két marokra a szál gyertyát, mint valami kardot, egészen addig, amíg a meleg viasz rá nem csorgott a kezére: „Kérlek, nagy Jóisten, gyógyítsd meg Astolfót. Ő az én legjobb barátom. Don Sante azt mondja, te vagy a mi vezérünk, segítők és mentesvárunk, de hát azt is tudod, Uram, hogy egy hús-vér barát, aki nap mint nap velem van, ugyancsak szükségem van, és én úgy szeretem Astolfót, mint saját magamat, ezért kérlek hát, ne hagyd elpusztulni. Meg aztán, ha magadhoz vennéd, mire mennél vele, sokat eszik, makacs, óriásikat fingik: olyanokat szellent, hogy el sem hiszed. Elszé-
dül tőle az ember. És akkorákat rúg, hogy eltöri a bordád. Ha még egy kicsit itt hagyod a földön, megígérem, megnevelem, így mire végleg magadhoz szólítod, rendes jószág lesz belőle. Uram, add, hogy meggyógyuljon... Segíts te is, Szent József”. És a kólika csodálatos módon egyik napról a másikra elmúlt. Igaz, ezt *duttur* Broggio, a jó hírű veterinárus doktor is megjósolta, aki a milánói állatorvosi iskolát is elvégezte.

– Fel a fejfel, Astolfo, indulunk.

Busto Arsizio városában don Sante közbenjárásának hála, Colombinónak jó híre volt a buzgóbb hívő üvegművesek körében – a gesztenyefa egyedülálló módon égett, és az üvegművesek nagyobb tételben vásárolták –, ráadásul a fiú rakott még a szekérre néhány száraz hasábot az intarziáműves asztalok számára is. Don Sante nem engedte, hogy ezeket a jókora és értékes rönköket Gino mesternek, Kobak apjának adja el; Colombino szívesen nekik adta volna, de a plébános szabályként szabta meg, hogy ezeket mindig *Büsti Gràndiban* kell eladnia, amely, miképpen a mondás is tartotta, *l'è mez mondu*, a világ közepe, és ahol ott nyüzsgő a fél világ, egy olyan sacconagói fiú, mint ő, egészen biztosan néhány garassal többet is megkap értük.

A szekér lassan gördült ki zörgő kerekein a *sachonascára*, a főútra, amely délről észak felé haladva kötötte össze Sacconagót Busto Arsizioval, a felsőmilánói térség XV. kerületének székhelyével. Az úton egy darabig Colombino elszemlélődött, aztán beszédesebb lett, és nem sok időbe telt, mire a fiú és

Ilma Rakusa

Lamentálás

részlet a *Love after love* (2001) kötetből

az indulás lendülete
és mennél
és elmész
és már majdnem
és mész
és megakadsz
és vétkesel
és nálam étkezel
és távozol
és már egy újban találsz meg
a régit
és újra akarod
és elmész
és elveszed
és elmész
és nem érted
mi van
mert magadon kívül vagy
ketten a zsákban
baleset már csak
és keresel
és letérsz
a saját utadról
elindul a lábad
elbagyod a bázat
a nődet
az áldást
baragban vagy
örülden vakmerőn
egy férfi
egy férfi
aki mindent tud
neki szabad
aki ragad és megragad
és elmegy
többé sose látom

*distress blowing cold
you slowly vanish*

you're gone

Volt egyszer egy száj, azt mondta: te
volt egyszer egy kéz, nyugalomra tért
volt egyszer egy fül, ballotta még
volt egyszer egy hang, bátorított csak
volt egyszer egy koffer, ideje elég
volt egyszer egy kabát, felrepítette az ég
volt egyszer egy álom, azt mondta messze még
volt egyszer egy dal, mely örökké tart
volt egyszer egy kíváncsi, hatalmas óriás
volt egyszer egy csók, nagy rakás
volt egyszer a nap, amikor mégis elköltöztem

and only death to get you out

*domb kivágyva
csupasz nevek a kerítésen
nevek*

*ámen, ez majd elkísér
nyugat felé
az értelmen túl*

Békesség?

*a szerelem hangjának legsósó fokán
felröppen egy gyerekdal
vigasztalan
egy kis cinege
megfagy az
égben
abol te is
fennmaradsz*

öszvére a Szeplőtelen Szűz templomához értek, amely azt a lapályost uralta, ahol a Szent Rókus napi állatvásárt szokták tartani. Don Sante mindkettőjüknek elmesélte, hogy Büsti városának tízezer, tízezer! lakosa van, Colombino ezt a számot el sem tudta képzelni. De valamit érzékelt belőle a Boldogaszony napi tömeg alapján meg az árusok kurjongatásaiból, a kovácsmesterek üllőcsapásainak zajából, az asztalosok fűrészeléséből, látta az egymás mellett sorakozó boltok, műhelyek, pénzváltók, postaállomások, áruraktárak, cipőkészítők és kocsmák sokaságából, a mézszársekekből, amelyeknek udvaráról minden más zajt elnyomó, éles sivalkodás, hangos állati bőgés hallatszott, hogy az ember lúdbőrzött belé. Milyen csodálatos volt az az eleven nyüzsgés, a lányok, akik hajukban színes szalagokkal úgy röpködtek, mint a pillangók egy bogarakkal teli mezőn, meg a férfiak, akik nem mind szürkésbarna gúnyában jártak, mint a parasztok.

Colombinót ebben a zajos forgatagban kettős érzés kerítette hatalmába, félig megilletődöttség, félig megkönnyebbülés, mert míg egyfelől az, hogy ennyi idegen közt volt, nyugtalanította, másfelől az emberek közömbössége magabiztosabbá tette, így mire odaért az ismerős üvegművesekhez, már tudott viselkedni, eladta nekik a fát, rájuk ragasztotta jókedvét, és jó kis pénzt keresett. A visszaúton hallgatott, ami gyakran megtörtént *Büsti Grandióból* hazafelé menet, kissé kábán, még eltelve a sok élménnyel. Astolfót mintha sértette volna ez a csend, és amikor gazdája bevezette az istállóba, nemtetszésének pokoli bőgéssel adott hangot. Colombino ügyet sem vetett rá, és miután megsimogatta az állatot és elhárította a cserébe kapott rúgást, a cipője talpát sem tisztította meg, úgy sietett a templomba. Ki kellett söpörnie, kiüríteni a perselyeket, eltakarítani a kőkorlátokra csepegett viaszt, megtisztítani a gyertyatartókat.

Már majdnem alkonyodott, mire végzett teendőivel, de a napnak még mindig nem volt vége. Fogott egy darab kenyeret, és ezzel lépett ki a plébánia ajtaján: „Megyek, elmondok egy imádságot az oratóriumban”. Don Sante késő délután ért haza, csak megcsóválta a fejét, Colombino észre sem vette szokatlan sápadtságát, és a kissé szemrehányó tekintetre sem figyelt fel; csak egyvalami járt a fejében, amikor kiosont az ajtón, és persze érzett némi lelkiismeret-furdalást a hazugság miatt, ami nem is volt teljesen hazugság, még tán félig sem. Hiszen tényleg elment az oratóriumba, és el is mondta az imádságot, egy gyors fohászt, amelyben azt kérte a Jóistentől, hogy segítsen és oltalmazzon mindenkit, és mintegy függeléként még odabiggyesztette a kérést: legyen hozzá kegyes Vittorina. Aztán futás a Formaggiana tanyához.

Amikor a tanyaház közelébe ért, megállt az első eperfa alatt, egész sor volt belőlük, a parasztok ugyanis eperfalevéllel etették a selyemhernyókat. Leült a fa tövébe, miközben a nap kezdett eltűnni a horizonton. Türelmetlenül várt, és amikor reményét veszítve már majdnem feladta, meglátta őt a ház ajtajában: kezét a legkisebb gyerek, egy bozontos hajú, két éves fiúcska vállán tartva jött ki az udvarra, a kisgyerek nagyon óvatosan, a lába elé nézve lépkedett. Vittorina irányította, nehogy elessen, miközben egy egész rikoltozó gyereksereg zúdult a poros udvarra, és Colombinónak, ahogy elnézte a lányt, miközben az óvó mozdulattal karjába veszi a kicsit, nagy erőfeszítésébe került, hogy ottmaradjon a fedezékben, és ne rohanjon oda hozzá. Hallotta, hogy Vittorina felemeli a hangját, igyekszik rendet teremteni a nevetgélő, kiáltozó, rendetlenkedő gyerekhadban, és bámulta, ahogy a lány maga köré ülteti ezeket az ördögfiókákat, és meggyőzi őket, hogy borsót fejteni igazi szórakozás. Milyen gyönyörű. Colombino érezte, hogy a füle hegyéig elvörösödik.

A lány végre feléje fordult, arca ragyogott a nap utolsó, vörös sugaraiban. Végig tudta, hogy ő ott van, az első eperfa tövében. Colombino óvatos mozdulattal odaintett neki, de mielőtt Vittorina viszonzhatta volna a köszöntést, a kölykök észrevették a trágyahordó fiút, és nagy rikoltozásba kezdtek. Vittorina megpróbálta elcsendesíteni őket, aztán rámosolygott, de nem a szájával, hanem a tekintetével. Colombino szíve zakatolni kezdett, a vér a fejébe gyűlt, de hogy lehűtse lelkesedését, máris megjelent a színen *sciura* Emilia, aki a nagy ricsaj hallatán kijött az udvarra, hogy a kölykök közé csapjon. Az asszony észrevette a betolakodót, arca elsötétült, nagy hevesen mondott valamit Vittorinának, kezét fenyegetően fölemelte; Colombino felugrott az erőszak eme jelére, pedig csak anyai helyreigazítás volt az egész. Vittorina visszament a házba, miközben a gyereksereg tovább sivalkodott. A nap végképp lenyugodott, este lett. *Sciura* Emilia vetett még egy ferde pillantást Colombino felé, majd ő is bement a házba. A fiú egy pillanatig még dermedten állt ott, aztán nagy bánan elindult a plébánia felé.

(regényrészlet)

LUKÁCSI MARGIT FORDÍTÁSA